

O, zich te bevinden ergens ver in den vreemde, aan de andere zijde van den Oceaan, in een straat te Queenstown of in Montreal of in Philadelphia, en opeens door de lucht, als een fata morgana van geluid, die klanken hooren opbonzen, waar ge 't stoere geluid van uw stad in zoudt herkennen! Ai, bedenk dat, en zeg, of de tranen u niet in de keel zullen opwellen, van heimwee naar de geweldige, de ruwe Vlamestad, waar 't leven zoo druistig en zoo baldadig wordt gevierd?

En als de gezonde klanken van een Peter Benoit of van een Jef van Hoof al die ruwheid veredelen tot opmonterenden klank, waar een volk als 't ware zijn vrije ongebonden ziel in opbonzen voelt, dan wordt het een hymne, een psalm, die de huizenmuren tot de wanden van één grooten tempel maken.

Noem me, in 't eigen Vlaamsche land, een tweede stad, waar zooveel ongerepte joligheid als 't ware uit de steenen gaat zingen. Brussel is zeker geen doodsche stad, maar de vreugde sleept er niet alles mee, er blijven dorre plekken, er is het officieele dat overweegt, den hemel wordt er geen geweld aangedaan, 't geluchte trilt er niet van een overmachtig akkoord, het is er geen unisono dat met onweerstaanbaar geweld allen tegenstand omverrukt. En Gent, Gent! de stad van Geeraard den Duivel, van Belfort, en Mammelokker, de stroeve zwarte en eendelijke, donkerdreigende stad van de stoere proletariërs! Daar klinkt de zang sarcastisch en wrang, men speurt er den gloed in van brandstapels en oproer, daar rilt iets gruwelijks in de razende uitzinnigheid van den zingenden stropedragers, die als de oude kerels de ruter en de isegrims uitlacht in zijn lied.

Men voelt te Antwerpen niet zoozeer het grimmige levensleed, dat het gemoed van 't volk heeft verzuurd, zijn stem heesch en wrang gemaakt. Er is een vrije blijheid, een opene tevredenheid, een gulle voldaanheid in den Sinjoor, die, zelfs in zijn nederigste en geringste exemplaren, nog iets van „den heer” in zich voelt. Trots, om een zekere bereikte harmonie, een niet ten koste van al te zwaren arbeid veroverd bestaan. Heroïsch is die luchthartigheid wellicht niet, die in den Brabander zegeviert. Het kostte hem geen bloed om zijn leven-bevestigende wijsheid te vergaren. De weelde komt immers van uit de Schelde op hem toegestroomd, en vandaar die gulheid, die mildheid, die fleurige overvloedigheid van het Antwerpsche karakter. Vandaar dat Antwerpen is: een optimistische stad.

Toch moet men die luchthartigheid niet dramatiseren tot het oppervlakkige, noch tot perverse verwatenheid. De Antwerpenaar is alleen in 't Fransch een „Envers-soi”. Hij is in werkelijkheid goedgeefsch, „zonder naam, niet zonder hart,” tot weldoen steeds geneigd. Tel me zijn ontelbare maatschappijen, die nut en vermaak en liefdadigheid tot een